



JYTTE CHRISTENSEN

Jytte Christensen fortæller om sin opvækst på Djursland og sine oplevelser som barn under krigen. Hun fortæller om, hvordan det var at gå imod strømmen og være kvinde på arbejdsmarkedet i 50erne. Først ved postvæsnet og Rigstelefonen, og siden som børnehaveklasseleder med ansvar for opstart af nye børnehaveklasse.

Hun var i mange år en særdeles aktiv del af Hjemmeværnet, og sammen med sin mand Jens Erik, startede hun blandt andet et Hjemmeværnsmuseum i Aalborg.

Arbejde og uddannelse førte Jytte rundt i landet, fra Auning til Ribe, Horsens, Esbjerg og Aabybro ved Aalborg. Efter hende mand gik bort i 2010. og siden 2013 har hun boet i Aarhus for at være tættere på sine børn.

Interviewet af Dorte Bjerring, 2017.

OPVÆKSTEN I AUNING

VIL DU STARTE MED AT FORTÆLLE, HVAD DU HEDDER?

Jeg hedder Jytte Christensen, og jeg er født Jensen. Jeg har intet mellemnavn, men det har mine søskende til gengæld haft. Hvorfor jeg ikke fik, ja, det ved jeg ikke.

DU ER DEN ÆLDSTE?

Nej, jeg er den yngste. Jeg er tilflytter her til Aarhus. Jeg flyttede hertil i 2013 og har boet forskellige steder her i landet.

HVORNÅR ER DU FØDT?

Jeg er født 14. juni i 1937, og jeg fyldte 80 nu i juni måned. Jeg er født på Djursland i Auning som den yngste af fem søskende. Vi var to drenge og tre piger. Min far var arbejdsmand, og min mor var hjemmegående. Om sommeren arbejdede begge to i Pindstrup Mosebrug, i tørven, og i 1933 byggede far og mor hus for 8.000 kr. Mine forældre mødte hinanden på Gammel Estrup. Min mor kom til Danmark i 1914 som flygtning. Hun kom helt ovre fra den russiske grænse, fra det der i dag hedder Ukraine. Hendes by hedder Horodenka og den ligger mellem de to floder Dnjestr og Dnjepr, som løber ud i Sortehavet. Som flygtning kom mor sammen med sin mor og lillebror, først til Tyskland til en flygtningelejr – hvor længe, det ved jeg desværre ikke – og derfra kom de til Lolland som roearbejdere ligesom polakkerne. Min mors lillebror led af en øjensygdom, og den skulle han opereres for. Det ville den danske stat ikke betale for, så hendes mor og han rejste tilbage. Mor så dem aldrig igen. Så kom mor til Katholm på Djursland, og hun var så heldig at komme i køkkenet på den store herregård. Derfra til Gammel Estrup, hvor hun assisterede kokkepigen, hvor min far var i marken som karl. Her mødte de hinanden, og de blev gift i 1925. De flyttede ind til Auning, hvor min ældste bror blev født. Jeg er lige nødt til at komme med en sidebemærkning. Mor fik en datter, min ældste søster, Anna Veronica, sammen med en som kom samme sted fra. Det var vist et uheld. Men hun mødte så min far, og ...

VAR HUN I PLEJE?

Det var hun, indtil mor og far blev gift. Far adopterede hende som sin egen. Og derefter blev min ældste bror, Svend Erik Louis, så født i Auning. Af en eller anden årsag flyttede de til Pindstrup, hvor min næste søster, Henny Marie, blev født, og derfra flyttede de igen til Auning, hvor de byggede huset i 1933. Her blev den yngste af mine brødre, Vagner Johannes, og jeg født. Vi boede lige overfor skolen, og det var jo dejligt at kunne gå lige over på den anden side af vejen. Jeg legede med lærerens den yngste datter, hun var et år ældre end mig. Vi hyggede os, og hun var en rigtig sød pige. Det var jo noget specielt, at kunne komme over til lærerens datter, og komme ind i deres private – der var sådan en speciel duft, syntes man jo – og omkring faderens kontor skulle vi altid være stille.

SKULLE I HJÆLPE MEGET TIL, ELLER VAR DER GOD TID TIL AT LEGE?

Vi legede meget. Det var en lille skole. Der var en Nordre og en Søndre skole, og denne var den Nordre skole. Man gik et år i første klasse, og så gik man to år i anden klasse, to år i tredje klasse, og to år i fjerde klasse. Og så var det ellers ud på arbejdsmarkedet. I 1946 besluttede mine forældre at sælge huset og købe et større oppe i selv Auning, Vestergade 15, hvor de startede med et brødudsalg, isudsalg og café. Mor bagte brød selv, og så var der 12 pensionærer. Mor har altid elsket, hvor der var mange mennesker, som på herregården, og hun var et fantastisk menneske. Hvad hun ikke kunne få ud af alting! Da vi boede i det første hus, havde vi to grise om året. De blev selvfølgelig slagtet, men vi havde ikke køleskab eller fryser, så alting skulle jo bearbejdes, og det var mor fantastisk til. Hun fik noget ud af alting. Jeg kan huske, at den dag vi slagtede, fik vi lungepølse. Det var selve lungerne, der blev brugt. Jeg ved ikke om de bliver brugt i dag ...

DET TROR JEG IKKE!

... men mor kunne krydre det, og det smagte dejligt! Pølser lavede hun selvfølgelig også, og for at konservere det, blev noget af det saltet, og noget blev sendt til røgning. Vi havde et kæmpestort saltkar derhjemme. Mor henkogte også, både bær og kød og andet. Jeg kan huske den henkogte leverpostej. Det var noget helt specielt. Den smagte så dejligt.

DET HAR JEG ALDRIG HØRT OM. MEN HENKOGNING AF FRUGTER.

Mor havde som sagt en stor have. Vi havde alt i haven. Vi havde ærter, kål, gulerødder, og et kæmpestort kartoffelstykke også. Vi havde selvfølgelig også bær, og vi havde æbletræer, men de kom aldrig rigtig til at bære nogen frugt i den tid, vi var der. Vi havde også rabarber, og tøndnen fra vores toilet blev tømt ved roden, og så groede de jo rigtig godt. Vi havde ikke træk og slip, da vi boede der. Det fik vi, da vi kom til Vestergade, hvor mor så kokkererede.

Min søster nummer to, Henny, var uddannet inden for restaurationsvejen, og hun var først på Hotel Royal i Aarhus som buffetelev, og derfra kom hun videre til Skjern, Herning og Holstebro. Der var hun i 1946 på et konditori – Caroline hed det, og det er der ikke mere – og mor var ovre for at lære at bage specialiteter, som hun kunne bage til vores café. Min søster kom hjem og hjalp med at passe hus og forretning, og så blev min far og min søster enige om, at de skulle have noget der var større. Jeg mener, de var ude at se på Gjerrild kro. Men det var vist ikke så godt. Det var også lige efter krigen, og folk havde ikke mange penge til at gå på restauration.

Men det endte med, at de købte en restauration i Ribe som hed Puggårdsminde. Den lå i udkanten af Ribe. Vi havde en vældig sommer med orkester, der spillede til dansant, og da vi kom til december måned, blev mine to søstre gift ved et dobbeltbryllup. De blev gift i Ribe Domkirke. Jeg var brudepige for den ældste af dem – nu har jeg lige været i Ribe her for nylig sammen med mine piger – og jeg kan overhovedet ikke huske noget af selve ceremonien, men jeg kan huske at vi var ved fotografen, og der er et fint billede af det. Men er det ikke mærkeligt, for sådan nogen ting skulle man da tro, at man kunne huske?

BARN UNDER KRIGEN

DET VIL SIGE, AT DU HAR TILBRAGT NOGET AF DIN BARNDOM I AUNING UNDER KRIGEN. HVORDAN VAR DET AT VÆRE BARN UNDER KRIGEN?

Vi boede jo lige overfor skolen, og den blev beslaglagt af tyskerne. Der lå en meget stor gård i nærheden, og der slog tyskerne sig ned. Jeg ved ikke, hvor de havde deres domæne, men de tog i hvert fald skolen, og så kom der nogle

flygtninge – jeg kan ikke huske, hvad vi kaldte dem – ovre fra Rusland, og de havde hverken tøj eller fodtøj. De havde kludebundter omkring deres fødder. Tyskerne indtog skolen, og vi var så bange for, at de skulle komme efter os. Vi boede overfor, og mor har fortalt, at der kom nogle øverste befalingsmænd over til os. Mor var alene med os børn i huset. Min far har været med til at lave Tirstrup Lufthavn, og Aalborg Lufthavn og gravet ved Thyborøn, så han var meget hjemmefra. De kom og spurgte, om der var et værelse ovenpå, som de kunne tage. Mor svarede, at deroppe boede hendes to store børn. Den ene truede hende så, men den anden sagde: ”Nej, så går vi bare.”

Men altså – apropos krigen, kan jeg huske en juleaften, hvor der kom en soldat og spurgte, om han måtte have lov til at blive vasket. Far tændte op i gruekedlen og fik varmet vand til ham. Så siger han til mor: ”Skulle vi ikke bede ham om at blive at spise?” Mor sagde: ”Jo”, for der var altid meget mad, og så gjorde vi en vældig glæde for sådan en mand. Han fortalte om sin familie, og viste os nogle billeder, og så kan jeg huske, at han forærede min bror og mig nogle penge. Nogle tyske penge, så det var jo spændende at have sådan nogle. Men ved, at vi ikke kunne gå i skole på skolen, gik vi til en lille by, der hed Tårup. Der var der en stor gård – jeg tror, den hed Slettegård – og der fik vi lov til at have folkestuen som skolestue, og det var på skift mellem alle de syv klasser, der var. Vi skiftedes til at gå hver anden dag, og nogle gik om formiddagen, og andre gik om eftermiddagen. Det var måden at gå i skole på under krigen. Jeg var rigtig glad for at gå i skole, så det var rigtig træls, og endnu mere træls, at vi skulle derop. Det var kun en vinter for mit vedkommende.

FRA RIBE TIL AMSTERDAM OG RETUR

Vi flyttede til Ribe, og som sagt, så gik det ikke alt for godt med restauranten, og i foråret 1949, måtte far og mor rømme derfra, fordi de gik nedenunder og hjem. Vi var heldige at få en lille lejlighed inde i selve Ribe, lige ved Domkirken, som vi kunne kigge op på. Jeg tror, vi boede der i et halvt års tid, og der var kun to værelser, en stue og et soveværelse. Jeg sov i soveværelset sammen med min far og mor, og min bror, som var kommet i købmandslære, sov på en divan inde i stuen. Der var en karnap ud, og på hver side var der to små rum, og i det ene

indrettede far en slags fotoatelier, og så cyklede han ud på landet, og spurgte folk, om de havde nogle billeder af deres ældre familiemedlemmer, som de gerne ville have forstørret. Og så tog han dem med hjem og forstørrede dem, men han havde aldrig lært noget – han var selvlært, og det tjente han så lidt penge ved.

Jeg ved ikke, hvordan det gik til, men han kom ind som savskærer på en trævarefabrik, der hed Stampemøllen. Han tjente flere penge der, og vi fik en større lejlighed i Korsbrødregade. Vi havde udsyn til Domkirken, og jeg har et billede herinde, som jeg har tegnet af kirken. Det var et rigtigt dejligt sted, og det blev ejet af en mand, som havde han en minizoologisk have. Han havde aber, nogle små nogen, og dem kunne vi se. De havde en gang ned til deres bur, og han havde påfugle og kakaduer.

Der boede vi så til – ja, mine forældre boede der lidt længere – men jeg tog realeksamen i 1954. Min dansklærer havde nogle adresser, hvis man havde lyst til at blive au pair pige i Holland. Det syntes jeg lød spændende, så jeg drog til Amsterdam.

DET VAR VEL EGENTLIGT USÆDVANLIGT PÅ DET TIDSPUNKT?

Jo, det var meget usædvanligt, og det brændte jeg også fingrene på. Jeg var meget knyttet til min mor, og jeg savnede mine forældre. Jeg var der ikke mere end tre måneder, og så måtte jeg hjem igen. I mellemtiden var mor kommet i køkkenet på Missionshotellet for at tjene lidt ekstra, og hun syede plastikgardiner til køkkener, nogle blomstrede nogen, som jeg kunne være med til at sy, og så kunne vi tjene penge på det. I december fik jeg et job som juleassistance hos en fotograf, der boede henne på hjørnet, og han havde brug for ekstrahjælp, fordi det er der folk bliver fotograferet, og kan give som gave.

RIGSTELEFONEN I ESBJERG, ÆGTESKAB OG DE FØRSTE BØRN

I december måned søgte postvæsenet i Esbjerg kontoristaspiranter. Jeg søgte og var til samtale hos postmesteren, som sagde: "Ja, frøken Jensen, De tror

selvfølgelig, at når De går indtil postvæsenet, så går De ind til den evige hvile, men sådan er det altså ikke!" Det troede jeg nu heller ikke at det var. Der startede jeg så den 1. januar 1955.

Min søster nummer to og min svoger var i mellemtiden blevet gift, og flyttet til Esbjerg, og jeg fik lov til at sove på deres sofa. Det var jeg rigtig glad for. Jeg begyndte på Rigstelefonen – det var dengang man havde Rigstelefonen, hvor man bestilte samtaler, og det lå ovenpå posthuset. Ved siden af lå Telegrafan, hvor man modtog telegrammer, som man sad og skrev ned på skrivemaskine.

MORSEDE?

Nej, jeg kan ikke morse, men jeg var i Aarhus, og lærte at skrive på fjernskriver, og kom så til sidst ind på Telegrafan, hvor jeg sad og skrev på fjernskriver. Det kom ud i nogle lange strimler, som man skulle klistre på telegramblanketter. Så havde man en slags negl af metal, som man sad og skar strimlen over med. Det var egentlig meget sjovt.

I juni det år blev jeg 18, og syntes det var vældig sjovt at bo i Esbjerg og gå i byen om aftenen sammen med nogle af dem fra Rigstelefonen. I oktober møder jeg så min mand. Han var ekstrapostbud. Han var ikke fastansat. Man skulle først igennem et nåleøje. Vi mødte hinanden, og så var det jo ikke særligt sjovt bare at bo på en sofa, så jeg fik et værelse oppe ovenpå. Der var koldt, der var ingen varme. Min kommende mand boede ved sin mor. Hun var enke. Det endte med, at jeg var mest der. Vi blev forlovet d. 18. marts 1956. I juni måned var jeg blevet gravid. Min mand var med mig ved lægen, hvor jeg fik at vide, at jeg var gravid. "Så skal vi jo giftes!". Det blev vi d. 18. august. Det lille barn var jo på vej, men vi fortsatte med at bo ved min svigermor på hans værelse.

D. 1. februar 1957 fik vi en lejlighed oppe på sjette sal, og den kostede 240 kr. om måneden.

FOR EN LEJLIGHED?

Ja, det var jo meget, og det var med varme, lys og vand inkluderet. Vi syntes, det var dejligt, at vi fik vores eget. Den 25. februar blev vores ældste datter, Henriette, født.

Min mand syntes ikke det var sjovt at rende postbud, og han var ikke blevet fastansat.

Han kunne godt tænke sig at læse til lærer, så han startede på Esbjerg Seminarium. Mens han var der, fik vi barn nummer to, Birgitte, som min mor så passede. Jeg vil lige sige, da vi fik vores første barn, fik vi en ung pige. Hun var 15 år, det var ikke meget, men hun var faktisk som en 18-årig, og hun var en rigtig dygtig pige. Jeg tænkte aldrig over at efterlade mit lille barn til hende. Hun var en rigtig sød pige.

DU FORTSATTE MED AT ARBEJDE?

Jeg var jo med i fronten der af de tidlige, der havde arbejde. De fleste blev gift, og gik hjemme, når de fik børn.

Det gjorde jeg også selv. Det var også lidt i utide, men 10 år senere. Jeg gik på seminariet på det tidspunkt, og fortsatte, og det var der mange, der ikke kunne forstå. Jeg skulle da være husmor.

MEN DIN MAND KOM PÅ SEMINARIET, OG I FIK EN DYR LEJLIGHED.

Samtidig købte mine forældre et par udlejningsejendomme i Esbjerg, og da var vi så heldige at vi kunne få en lejlighed til 50 kr. – i forhold til 240 kr. Det var vi glade for, og samtidig kunne min mor passe børnene. Dengang havde man jo kun 6 uger i barselsorlov, og så var det bare på med vanten. Men det har jeg heller ikke været ked af.

Nu skal jeg lige finde tråden igen.

FRA ESBJERG TIL HORSSENS OG VIDERE TIL AABYBRO

DU SAGDE, AT I FIK DE TO BØRN, MENS DIN MAND LÆSTE.

Ja, men min mand bestod ikke præparandklassen, til stor kedelighed for ham selv. Fra Rigstelefonen kendte jeg en, hvis søster var kommet på et friskoleseminarium i nærheden af Horsens, Elbæk, og jeg spurgte ham, om det var noget med en to års uddannelse. Det ville han godt, og så flyttede han til

Elbæk, og var der et år alene. Jeg havde jo lejligheden, men min mor passede jo de to små, så jeg var meget dernede, og til sidst flyttede jeg min seng derned! Jeg kunne lige så godt være der, fordi jeg havde skiftende arbejdstider på Rigstelefonen. Jeg mødte nogen gange fra 7 til 2, eller fra 8 til 4, og fra 2 til 10 om aftenen. Det var jo ikke nemt, når man kom hjem og så skulle til at flytte børn. Far og mor havde en pæn stue, og derinde sov jeg med børnene.

Min mand besøgte os, men den yngste ville ikke kendes ved ham, hun kendte ham jo næsten ikke. Det syntes vi var træls. Så var der en stilling på Horsens Postkontor, som jeg kunne søge. Det gjorde jeg, og jeg fik den. Nå, men vi skulle jo så også have noget at bo i.

Hvor vi egentlig fandt adressen kan jeg ikke huske, men det viste sig, at der var en ung ingeniørstuderende i Horsens, som gerne ville flytte til Esbjerg, og vi byttede lejlighed. Vi fik en lillebitte lejlighed med en stue og et soveværelse, køkkenet vendte ud mod gården, og indimellem kravlede der snegle på gulvet. Vi boede der heldigvis kun et år, så blev min mand lærer. Han søgte først en stilling som fri- og efterskolelærer på Fyn, men de ville gerne have, at jeg skulle virke som lærer også. Jeg havde jo ingen uddannelse, men de mente jo godt, at jeg kunne komme ind og virke som håndarbejds lærer eller som gymnastiklærer.

I mellemtiden fandt jeg så ud af, at jeg var gravid med mit tredje barn, så det hang jo ikke helt så godt sammen. Jeg syntes jeg var nødt til at være ærlig, og blev vi enige om, at det var ikke lige der, vi skulle være. Så søgte han en privat realskole i Aabybro i nærheden af Aalborg, og vi mødte skoleinspektøren derfra i Randers, og faldt åbenbart i god tråd med dem, så min mand blev ansat der fra 1. august 1963. Vi flyttede fra Horsens, men der var ingen stillinger, som jeg kunne søge, hverken i Aabybro eller i Aalborg på det tidspunkt, så jeg måtte søge ud af postvæsenet.

Men altså, jeg fik ottehundrede et eller andet, da vi boede i Horsens, og min mand skulle have 2000 kr. som lærer, så vi følte os fantastisk rige, og jeg kunne jo gå hjemme og passe børn. Nu havde vi tre børn, eller rettere, nummer tre, Marina, var i vente.

Vi flyttede til Aabybro, min mand startede på realskolen, og var rigtig glad for det, og jeg var rigtig glad for at gå derhjemme. Men der gik ikke så lang tid, så syntes jeg ikke, det var så spændende, og så søgte jeg i Aalborg – op til jul

sorterede de post i Aalborghallen, og så søgte jeg om at komme derud og sortere post – og det var jo vældig spændende. Jeg ved egentlig ikke hvorledes og hvordan det gik, fordi jeg søgte også vikarjob som kontorassistent på nogle postekspeditioner og så ... det gik også vældig godt, og så får man jo smag for at begynde at arbejde igen.

HVAD GJORDE I MED BØRNENE? FOR DU HAVDE JO IKKE DIN MOR LIGE I NÆRHEDEN?

Nej. Der var en lille central i Aabybro, hvor de søgte to – en til om dagen, og en til aften- og nattevagt. Min mand havde en kollega, som boede til den anden side på vores vej, og hans kone søgte nattevagten, og jeg søgte dagvagten. Hun kunne passe børnene om dagen, mens jeg gik på centralen, og så kunne jeg være hjemme, når hun skulle på arbejde. De to store børn fortalte om, når de skulle have havregrød og den lille ikke ville have det, holdt hun om næsen og proppede det ind. Jeg tænkte, at sådan skulle mit barn ikke behandles. Efter tre måneder tog jeg min afsked, for det skulle ikke gå ud over mine børn, at jeg gerne ville have et arbejde. Jeg holdt op, men fik nogle vikarjob inde ved postvæsnet ... og ja, så tror jeg vi kommer dertil, at vores tredje barn, Marina, skulle i børnehaveklasse.

BØRNEHAVESEMINARIET OG JOBBET SOM BØRNEHAVEKLASSELÆRER

Så siger jeg til min mand: “Åh, det var lige sådan et job, jeg kunne tænke mig. Da jeg gik i skole i Ribe og tog realeksamen, ville jeg egentlig gerne have været lærer!” Men jeg havde ikke så højt et gennemsnit, og man skulle også helst have studentereksamen, når man skulle have læreruddannelsen. Far og mor havde heller ikke råd til, at jeg kunne være hjemme, så det var udelukket. “Men det der med at blive børnehaveklasselærer – det var altså noget jeg godt kunne tænke mig.” “Så tag da den uddannelse!” var hans svar. “Det kan vi da ikke med tre børn!” sagde jeg. Min mand var begyndt med noget aftenskolearbejde – han var blevet uddannet i træ- og metalsløjde, og det underviste han i om aftenen: “Jamen jeg tager bare nogle flere timer.” Og det gjorde han. Han underviste også på ungdomsskolen, hvor de tog ud på ture med de unge mennesker. Han

var næsten aldrig hjemme, han var afsted fire aftener om ugen for at skrabe penge sammen, for at jeg kunne læse.

Da jeg skulle begynde på børnehaveseminariet, havde man en klausul med, at man skulle have været i forpraktik først. Jeg søgte om at komme i forpraktik, og det kom jeg i en børnehave i Nørresundby. Der var jeg i et halvt år, og jeg syntes, det var bare dejligt at være der. Men der var en, der foreslog, at jeg skulle prøve noget andet også, og så kom jeg på et fritidshjem i det næste halve år, og søgte så om optagelse på børnehaveseminariet. Det var en treårig uddannelse, og jeg blev optaget der, og startede 1. august 1971.

Samtidig med, at jeg får besked om, at jeg er optaget, finder jeg ud af at jeg skal have barn nr. 4. Det var ikke lige planlagt. Men det var der jo ikke noget at gøre ved, så jeg begyndte på seminariet og jeg kan huske, at den jeg gik i klasse med, syntes virkelig at det var interessant. Alt det udviklingspsykologi, som vi læste om: "Passer det?", da hun blev født. De tog hensyn, for man måtte jo ryge i klassen dengang. Dem der røg, holdt op med at ryge inde i klassen. De tog virkelig hensyn til mig, så det gik rigtig godt. Så kom vi så over i 1972, og vores datter, Anja, blev så født d. 19. februar. Jeg var ude i praktik dengang jeg fik hende. Det var i Vadum, en lille by, ved siden af Aabybro, og jeg var rigtig glad for at være der, og så siger de: "Jamen, du kan tage din praktik i sommerferien, når du har fri alligevel". Så viste det sig, at den assistent jeg var i praktik hos, ventede barn, og hun havde barselsorlov i sommerferien. Så jeg overtog faktisk hendes stilling og havde praktik samtidigt. Det gik i hvert fald.

Jeg var også i praktik andre steder. Det var min mening fra starten af, at jeg gerne ville være i en børnehaveklasse. Så jeg tog i praktik i nogle børnehaveklasser, og mit speciale var også om børnehaveklasser. Jeg blev færdig i juni i 1974 – og da havde jeg i mellemtiden været i praktik i Ane Damsgades Børnehave i Nørre Sundby – og der var lederen så glad for mig, at hun spurgte, om jeg ville være hos dem, når jeg blev færdig. Jeg var til translokation om lørdagen d. 13. og startede der om mandagen d. 15. på arbejdet, og det var jeg rigtig glad for. Der var jeg så i halvandet år.

DET VAR I EN BØRNEHAVE? DET VAR IKKE I EN BØRNEHAVEKLASSE?

Ja, men året efter så jeg, at Vadum Skole søgte en børnehaveklasseleder, og der havde ikke været børnehaveklasser der før, så det skulle jo startes helt forfra. Jeg søgte det, og jeg fik det, for jeg var jo en moden pige. Der var jo en

skoleinspektør, som syntes om mig som en moden pige. Jeg skulle starte helt fra grunden af, fra en synål og op til legetøj, og jeg skulle endda også sørge for, at der kom en legeplads uden for.

VAR DET IKKE SPÆNDENDE?

Jeg soledede mig nærmest i det. Jeg slubrede det totalt i mig. Jeg syntes virkelig, det var en opgave – at nogen havde tillid til mig, at overlade penge, at have tillid til, at jeg kunne klare det. Jeg fik startet to børnehaveklasser, et hold fra 8 til 11, og et hold fra 11 til 14. Jeg startede i december 1975 med at indrette lokaler – legepladsen fik lige lov til at vente.

Jeg havde et forældremøde lige inden jul for at forberede forældrene på, hvad det nu var, de skulle sende deres børn ind til, og det gik jo vældig godt. Men så ville skæbnen jo, at der blev snestorm den dag, vi skulle starte, d. 3. januar.

Dagen efter lå der jo stadig væk sne, og jeg skulle jo have min bil parkeret, så jeg satte den bare et eller andet sted, og så blev der sagt over højtaleren, at der stod en bil, som skulle flyttes. Jeg måtte ringe ned på kontoret om, at det var min, og at jeg nok skulle flytte den, men jeg havde jo lige nogle nye børn og forældre, og dem var jeg nødt til at få ekspederet først. Vi startede, og det første hold gik så kun et halvt år i børnehaveklasse. Året efter viste det sig, at der kom flere børn, og så kom der også en børnehaveklasselærer mere.

På et tidspunkt var der ikke så mange børn, så var der kun en klasse, og så fik jeg tilbud om at gå ned på halv tid, eller at blive forflyttet. Jeg sagde, at jeg gerne ville forflyttes, og så kom jeg ind til en skole i Aalborg, Sofiendal Skole. Der var jeg i to år, og der var man begyndt på noget, der hedder samordnet indskoling. Efter to år var der kommet flere børn til Vadum, så de søgte igen, og jeg søgte, og var så heldig at komme tilbage. Det var jeg glad for – men altså, de to år, jeg var på en anden skole, var jeg glad for. Det er jo ikke alle, der får det tilbud, når de er omkring halvtreds år.

DET GIVER JO OGSÅ NOGET UDSYN AT SE NOGET ANDET, AT SE HVORDAN MAN GØR DET DER.

Ja. Men jeg flyttede jo så tilbage igen, og der skete jo mange ting.

VAR DET EN GAMMEL SKOLE, DER SÅ OPRETTEDE EN BØRNEHAVEKLASSE?

Det var det. Skolen blev oprettet en gang i '60-erne, og da jeg kom tilbage, startede vi med samordnet indskoling. Vi børnehaveklasselærere skulle så til den fritidsordning i Aalborg Kommune, der blev kaldt DUS, og det betød, at vi skulle møde klokken halv syv, hvis ikke kvart over seks. Vi arbejdede fra 9 til 12 i børnehaveklassen. Andre gange, for at få tiden fyldt ud, skulle man være i fritidsordningen om eftermiddagen.

I mellemtiden havde vi fået bil. For at kunne nå til Aalborg var jeg nødt til at have en bil, så jeg tog kørekort på 2 måneder.

MÅ JEG HØRE HVOR GAMMEL VAR DU DA?

Jeg var 28 år. Jeg startede omkring 1. september og fik kørekort d. 28. oktober, så det var hurtigt. Det var inden jeg kom til Vadum, for ellers havde jeg ikke kunnet tage vikariatene ved Postvæsenet.

Bilen var en gammel Skoda, og den var jeg ikke så glad ved, for når jeg skulle ned ad broen i Nørresundby, skulle jeg nærmest helt op at stå på bremsen. Min mand kendte så en, der solgte biler, og så fik vi en helt splinterny Ford Cortina. Vi gav 19.000 kr for en helt ny Ford. Desværre havde vi den ikke så længe. Vi var ude at køre, hvor der var en der kørte ind på siden af os, så vi kørte ind i et hus, og bilen blev totalskadet. Så fik vi en Ford Cortina igen, denne gang for 26.500 kr. og det var stadigvæk billigt. Ved den ulykke fik vores tredje datter, Marina, brækket sit skinneben, og jeg fik bækkenbrud.

Vi blev kørt på hospitalet, og hun blev derinde, og hun græd og græd. Jeg gik ind til hospitalet, og ud igen, men ud på aftenen, havde jeg det ikke så godt. Vi blev enige om at vente til næste dag, hvor vi ringede til lægen, som sagde: "Jamen, du skal på sygehuset! Du har bækkenbrud." Og så måtte jeg jo afsted. Samtidig med at Marina havde brækket benet, skulle hun starte i børnehaveklasse. Jeg havde en husmoderafløser, for jeg kunne jo ikke lave noget. Hun sagde, at hun havde en lille trækvogn. Den kunne vi låne, og så sad Marina i den, for hendes ben var i gips fra låret af og helt ud i tåen, så hun kunne jo ikke gå. Hun kunne så komme i børnehaveklasse, men hun kunne jo ikke gå ind, men skulle bæres ind, Der var ikke nogen, der skulle se, at hun havde

brækket benet, så hun sagde: "Mor, jeg skal have et tæppe om!" Hun kom sig heldigvis over det.

AKTIV I HJEMMEVÆRNET

I 1974, det år hvor jeg blev færdig som børnehavepædagog, blev min mand medlem af Hjemmeværnet. Jeg syntes, det lød vældig interessant, så i det år blev jeg også medlem af Hjemmeværnet. Jeg tog hele turen op fra menig til løjtnant og til sektionsfører. Det var i Flyvehjemmeværnet, som blev kaldt Luftværnskorpsset dengang. Jeg blev sektionsfører i Brønderslev, og i mellemtiden blev min mand og jeg uddannet som instruktører. Det var jo under Den kolde krig, og vi underviste i flykending og meldelære, og vi var på Hjemmeværnsskolen i Nymindegab.

Det var vældig spændende, men heldigvis faldt Muren jo. Min mand var blevet informationsofficer i HJV 1985, og qua ham kom jeg meget rundt til forskellige ting. På et tidspunkt syntes jeg ikke, det var så interessant længere, at stå oppe i et tårn og holde øje med fly. Nede ved Rold havde man bygget et sted, hvis nu Hovedstaden skulle gå ud, så havde man den bunker

DET VAR DER, DRONNINGEN OG REGERINGEN SKULLE SIDDE I TILFÆLDE AF ATOMKRIG?

Den er opkaldt efter en præsident. Men den var underjordisk, og jeg kunne ikke holde ud at være der. For det første, når man parkerede der, skulle man gå ad en lang, lang vej inden man kom ind til selve bebyggelsen. Der hang flagermus, som også kunne suse omkring en. Jeg kunne ikke klare lufttrykket under jorden, og måtte holde op. Jeg meldte mig så i Marinehjemmeværnet som menig, så jeg var med ude at sejle. Jeg har aldrig fået lært at svømme, så det var ikke lige sagen for mig, og det endte så med, at jeg blev overflyttet til Hærhjemmeværnet.

Nu kan jeg huske hvad det hed, deroppe i Rold, det var Reagan Nord. Der var et tilsvarende Syd, ovre på Langeland. Der er et fort også der.

LANGELANDSFORTET.

>>>>

Her følger en pause i interviewet, som fortsætter med, at Jytte viser fotos af familien, børn, børnebørn og oldebørn, som hun fortæller om. Der er fotos fra rejser til Tenerife og London, og også et enkelt foto af Jytte ved siden af Dronningen.

Og så kommer oldebørnene. Det er dem, der har fået en lillesøster nu. Vi var til barnedåb i går.

DET ER JO STORE BØRN. DU KAN JO NÅ AT BLIVE TIPOLDEMOR. DET ER DEJLIGT MED SÅDANNE NOGLE BILLEDER HER.

Jamen, det er lidt uhandy med så store albums. Fordi de er så store, når man skal sidde og bladde i dem. ... Hvor langt vi var kommet? Jo, jeg tror, vi nåede til, hvor vores ældste datter, Henriette, bliver gift.

Vi havde sølvbryllup i 1981, og min ældste datter blev gift i 1984. Og året efter, d. 10. september fik de deres første barn og vi vores første barnebarn, Morten. Et halvt år efter fik vores nummer to datter, Birgitte, en søn, så det er vores andet barnebarn, Jon. I 1988 fik vores ældste datter sit andet barn, Jakob, og samme år holdt vi bryllup for vores tredje datter, Marina. I 1990 får de en søn, Casper. Men de bliver skilt. Vorres datter finder så en ny mand, som var en af vores gode hjemmeværnsskammerater. Sådan fik vi fire børnebørn.

I 1999 fik jeg overrakt Dronningens Fortjenstmedalje og 25 års tegn fra Hjemmeværnet, samtidig med at jeg bliver overført til Marinehjemmeværnet. Samme år har jeg også 25 års jubilæum fra Aalborg Kommune, og året efter har jeg 25 års jubilæum ved Vadum Skole. Jeg tager min afsked derfra ved udgangen af 2000 og går på pension.

Ja, hvad gør man så? Hjemmeværnet har været en stor del af vores liv. To af vores piger er med i Hjemmeværnet, og da vores yngste datter, Anja, finder sin mand, Michael, kommer hun og siger: "Far og mor, jeg vil gerne giftes med Michael, og det skal være d. 17. marts!" Så svarer vi: "Det må du godt, men vi kommer altså ikke!" Min mand var blevet medlem af

Hjemmeværnskommissionen, og der var bestemt et møde til den dag for hele landet, som var noget, der ikke kunne ændres. Hun har altid sagt, at det var Hjemmeværnet, der bestemte, hvilken dag hun skulle giftes!

Mine piger er ikke så aktive, som vi har været. Men de er stadigvæk medlemmer. Mens min mand var informationsofficer, lavede han udstillinger hvert år i Aalborghallen. Det hed Forårsudstillingen og vi havde nogle dejlige lokaler, hvor vi kunne udstille. Så jeg hjalp min mand der, og syntes det var vældig spændende.

Garnisonen i Aalborg får bygget et museum, som de kalder Aalborg Garnisonmuseum, og de ønsker, at der også bliver en afdeling om Hjemmeværnet, og beder de min mand om at lave udstillingen. Jeg hjælper ham, og efterfølgende siger han: "Nu har vi samlet så mange gamle ting sammen. Kunne vi ikke prøve, om vi kunne lave et sted?" Min mand får nogle kælderrum på kasernen i Aalborg, og der indretter vi i 2003 et lille Hjemmeværnsmuseum. Folk kommer fra hele landet for at se det museum, og vi har virkelig samlet meget, og vi havde nogle rigtig gode folk til at hjælpe med udstillingerne. Vi mødtes kun en gang om ugen, men det fylder jo meget alligevel. Samtidig er der jo også andre udstillinger.

SOM DU FORTÆLLER HER, SÅ ER DET JO OGSÅ EN STOR DEL AF JERES LIV, SOM I HER STYKKER SAMMEN.

Vi var næsten dagligt på kasernen, og det endte da med, at vi fik at vide af omveje, at vi blev kaldt hr. og fru Hjemmeværn. Det var lidt sjovt, og man kom jo til at kende dem, for de hjalp jo med mange forskellige ting.

BARSK E OPLEVELSER OG TUREN FRA AABYBRO TIL AARHUS

I mellemtiden bliver vores yngste datter gift.

BLEV HUN SÅ GIFT D. 17. MARTS ELLER FLYTTEDE HUN DATOEN?

De bliver gift d. 10. marts og køber hus i Trige. Desværre havde hendes mand sukkersyge. De ville gerne have et barn, men hun kan ikke blive gravid uden en specialbehandling. De prøvede så om de kunne adoptere, men fordi hans overvægt måske er årsagen til hans sukkersyge, kan de ikke adoptere. Så han begyndte at løbe for at kunne tabe sig. En dag hvor han kommer hjem, fortæller han, at det har været en dejlig tur og går ud i køkkenet for at tage et glas vand, og der går han lige om på køkkengulvet med en blodprop i hjertet. Hun får sendt bud efter Falck, og de prøver med genoplivning, men det lykkes desværre ikke. De havde kendt hinanden i 2½ år.

DET VAR EN BARSK OPLEVELSE.

Det var forfærdeligt. Jeg kan huske den aften. Min mand var på vej ud til kasernen, og så ringer min datters svigermor, at vi skal komme derned, for Michael har det ikke godt. Da var han død på det tidspunkt, men det vidste vi ikke. Jeg nåede at ringe til min mand, for at sige at han skulle komme tilbage, og vi kører så derned. På vejen får vi forbindelse, og får at vide at han er død. Vi kører videre, og kører til sygehuset og ser ham. Det var en forfærdelig oplevelse, også fordi man ikke ligesom havde fået et varsel.

Men det skulle så ikke være nok med det. Samme år får vi vores første oldebarn. Det er egentlig så underligt, for til jul siger jeg, at nu er vi samlet, og nu skal vi have taget nogle generationsbilleder. Det får vi gjort, og det var så i 2009.

D. 23. maj 2010, pinsemorgen, kommer jeg ned, og så ligger min mand på sofaen. Vi sov ovenpå, og det var tit, han gik ned tidligere om morgenen, for han har været vant til at være tidligt oppe, og så siger han: "Jeg har det så mærkelig, jeg vil lige prøve, om jeg kan stå op." Det kunne han godt, men så lagde han sig igen. Jeg spurgte, om ikke vi skulle ringe efter 112. "Jo det kunne godt være".

Han var stået op ved fem-tiden, og var gået ned, og havde lagt sig, for han var så mærkelig, og så ringede vi efter en ambulance.

Jeg sidder på forsædet ved siden af chaufføren, da vi kører ind. Vi kører så hurtigt vi kan, og "... nu skal du ikke blive forskrækket, for når vi kører gennem Aalborg sætter jeg lige sirenen på". Det gjorde han så, og vi kom ud på Aalborg Nord, hvor Jens Erik bliver undersøgt, og de mener så, at det er en form for blodprop, han har fået. Vi bor i Aabybro, som hører til Hjørring Kommune, så han hører til sygehuset deroppe.

Der går flere timer. Allerede ved otte-tiden var vi på sygehuset, og så ligger han hele formiddagen. Jeg synes jeg mister mere og mere. Jeg får selvfølgelig sendt besked til vores piger, og de kommer efterhånden. Da klokken var over middag, kommer der nogen og ser til ham, og jeg siger til dem: "Synes I ikke, det er forkert, at en mand der ligger og har det så dårligt, skal ud på landevejen?" Vedkommende – en helt ung læge – siger, at hun vil hente endnu en læge. Der kommer en anden læge, som undersøger Jens Erik og siger, at han skal scannes. Han kommer så over og bliver scannet, og der finder de ud af, at det er en blodprop i hjernen, der sidder lige over nakken. Han mister mere og mere, blandt andet sin tale og efterhånden er han også lam i siden. Han bliver overført til Sygehus Syd i Aalborg og der ligger han i en måneds tid, hvor de skønner, at han skal til Hammel til genoptræning.

Han kommer så dertil, og i den måned bor jeg hos min datter i Trige. I weekenden er jeg hjemme for at se til huset. Efter en måneds tid der, siger de, at han ikke er samarbejdsvillig, så han skal tilbage og til Hjørring. Han bliver sendt derop, faktisk dagen før sin 75 års fødselsdag. Den fejrer vi på Hjørring Sygehus, hvor vi ikke har ret meget kommunikation med ham.

Men så finder de ud af, at han skal på aflastning på et plejehjem i nærheden af Aabybro, hvor vi bor, og de påstår, at det har han sagt ja til. "Hvordan kan en mand, som ikke kan sige noget, sige ja til det?" "Jamen, han har nikket."

Det var på en måde rart, at han kom på plejehjem, for det var kun fire kilometer jeg skulle køre hver dag frem for til Hjørring hver dag. Jeg var ude at køre med ham en dag i kørestol, og det var simpelthen så dejligt septembervejr, og lige pludselig siger han: "Hjem til Aabybro". "Jamen Jens Erik, jeg kan jo ikke passe dig." Det var, som om han rullede gardinet ned.

Vi kommer så hen til oktober, og han har i mellemtiden fået indopereret en sonde til sin mad, for han kunne jo ikke spise andet end sondemad. Dem, der plejede at passe ham, havde efterårsferie, og afløserne var ikke vant til at tage

sig af sådan nogen patienter. Han får for meget, og får det i den gale hals, og de sender ham babu babu på sygehuset, hvor de simpelthen flår i ham.

Her skal vi så tage stilling til, om han skal genoplives, og mine piger og jeg bliver enige om, at det skal han ikke. D. 16. oktober dør han, og bliver bisat i Aabybro d. 22. oktober, og overført til Aarhus og begravet her. Jeg ved ikke, men jeg har jo været så snarrådig at tænke – jeg skal ikke bo deroppe alene, men her bor tre af vores piger med deres familie – så jeg sagde, han skal begravnes i Aarhus, og d. 23. oktober blev han begravet på Vestre Kirkegård. Det har jeg været rigtig glad for.

Jeg fik sat huset til salg, og det var ikke nemt, der gik 2½ år.

Så var jeg nede ved Anja, for at kunne hjælpe hende, da hun blev opereret i sin skulder, og så ringer ham, det var sat til salg ved og siger: "Nu har jeg en køber, og de vil give så og så meget." De tilbød 1.350.000 og jeg ville have halvanden million. "Vi har en fugl i hånden, og vi ved ikke, hvornår den næste kommer!" Jeg slog til.

Mens jeg var hos min datter, havde vi været ved forskellige boligselskaber for at søge lejlighed, og så kendte hun nogen, der kendte dem, der ejer det her, hvor jeg bor nu. De foreslog: "Prøv at ringe til Aase." Jeg ringede om mandagen, hvor hun siger, "Prøv at ringe sidst på ugen, så skal jeg se." Jeg ringede igen om torsdagen, og hun spørger, om jeg vil med ud at se en lejlighed den næste dag. Det ville jeg godt. Lejligheden var tom, og da hun ringede, spurgte jeg ikke om, hvad den kostede, eller på hvilken sal den lå, men vi tog ind og så på den. Jeg syntes, det var en dejlig lejlighed Hun sagde, at hvis jeg ville have den, kunne jeg få den til 1. maj. Huset var solgt pr. 1. juni, men de ville gerne flytte ind så hurtigt som muligt, så d. 8. maj flyttede jeg herved.

Nu bor jeg her på Vestre Ringgade, og det er jeg rigtig glad for, men Hjemmeværnet trak jo stadigvæk. Jeg begyndte på Historisk Arkiv i Tirstrup, og der er jeg hver tirsdag. Jeg kører til Risskov til en jeg kender der, og så kører jeg med hende ud. Jeg har det sådan at jeg ikke kan holde ud at køre motorvej. Jeg har lige fået fornyet mit kørekort for et år mere. Det går udmærket, og det er egentlig underligt, for jeg er ikke bange for at køre i byen. Jeg sætter mig i

stolen, og så er det rutine. Det er rart, at jeg kan køre ud. Min ene datter bor i Tilst, og den anden bor i Lystrup, så der er noget at køre efter.

DET GIVER JO OGSÅ EN FRIHED.

Det gør det. Man kan tage ud og købe ind, når man vil. I mellemtiden har vi, jeg fået femte oldebarn. Hun blev døbt i går, og kom til at hedde Laura.

HVERDAGEN I AARHUS

DET ER EN STOR FAMILIE, SOM DU HAR, OG JEG FORNEMMER, AT I OGSÅ HAR MEGET GLÆDE AF HINANDEN.

Jeg læser bøger, jeg løser kryds-og-tværs, sudoku, og jeg går til foredrag oppe i Møllevangskirken. Det giver mig noget, og jeg er deroppe hver torsdag fra to til fire. Der er altid et foredrag, og så synger vi meget, og det kan jeg godt lide. Jeg er med i en højskolerække, hvor der er fem foredrag om foråret og fem foredrag om efteråret. Vi mødes kvarter i elleve, og så er der frokost med to stykker smørrebrød og kaffe, og det koster 50 kr. pr. gang, og for fem gange koster det så 200 kr. Det går jeg så til.

Jeg tager til Tirstrup om tirsdagen. Jeg ser meget TV, så jeg er meget velorienteret.

HVAD ER DET, DER ER I TIRSTRUP?

Det er et arkiv. Folk kan komme ind efter aftale, så det er tilgængeligt. Vi har også en brochure, som jeg skal have lavet om. Sammen med min mand, når han har rettet stile, har jeg jo hørt på en masse, han har læst op for mig, og været med til at bedømme, så jeg synes, jeg er blevet grammatisk bevidst, og kan godt lide at det står ordentligt, når man skal præsentere noget. Så det skal vi have lavet om, og der siger de jo, at de har mig som ekspertisen.

Jeg har jo deltaget i – altså, på grund af den stilling min mand har haft i Hjemmeværnet, har jeg fulgt med i, hvad der er foregået oppe i de højere luftlag, og min mand var på vældig god hånd med de forskellige ude på kasernen.

VAR DET GODT AT FLYTTE?

Jeg har været rigtig glad for at flytte. For det første føler jeg, at min ring er sluttet, når jeg er kommet fra Djursland, er jeg ligesom kommet hjem igen. Jeg har fået forbindelse med noget af min fars familie, blandt andet min kusine, som jeg har lavet en slægtsbog med, som vi kalder det. Og en fætter, som døde for halvandet år siden, men hans to piger er meget interesserede i det, så vi fire mødes en gang om året, sammen med min kusines mor, som er fyldt 99 og bor her i Aarhus.

Jo, jeg synes det er rart, og at Aarhus er en rigtig dejlig by. Det er en god storby at være i. Jeg kunne også lide Aalborg. Vi kom der ikke så meget, men jeg lærte jo at køre bil der, og via Hjemmeværnet.

BRUGER DU SÅ OGSÅ AARHUS? DU GÅR OP I KIRKEN, OG ER MED DER, MEN ER DER OGSÅ ANDRE TING?

Der er Den gamle By. Vores nummer to datter er guide derinde. Hun rundviser især i halvfjerdserlejlighederne, og har fået syet en kjole i halvfjerdserstil, som hun så har på. Hun er historisk interesseret, ligesom hendes far var.

ER DER NOGET, DU ØNSKER AT AFSLUTTE MED?

Jeg har vist rundet af med her og nu.